

Sygnatura akt VI Ka 19/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **1 marca 2016** r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach, Wydział VI Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący SSO Ewa Trzeja-Wagner (spr.)

Sędziowie SSO Kazimierz Cieślikowski

SSO Marcin Schoenborn

Protokolant Adam Bonk

przy udziale Elżbiety Ziębińskiej

Prokuratora Prokuratury Okręgowej

po rozpoznaniu w dniu 1 marca 2016 r.

sprawy oskarżonej T. Z. (z domu H.) córki J. i M.,

urodzonej (...) w G.,

o przestępstwo z art. 284§2 kk przy zast. art. 12 kk

na skutek apelacji wniesionej przez pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego

od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 7 października 2015 r. sygnatura akt IX K 16/15

na mocy art. 437 §1 kpk oraz art. 636 §1 kpk:

1. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok,
2. zasądza od oskarżyciela posiłkowego (...) Sp. z o.o. z siedzibą w K. na rzecz oskarżonej kwotę 420 (czteryście dwadzieścia) złotych tytułem zwrotu poniesionych przez nią wydatków na ustanowienie obrońcy w postępowaniu odwoławczym,
3. zasądza od oskarżyciela posiłkowego (...) Sp. z o.o. z siedzibą w K. na rzecz Skarbu Państwa wydatki postępowania odwoławczego w kwocie 20 (dwadzieścia) złotych oraz opłatę za II instancję w kwocie 100 (sto) złotych.

Sygn. akt: VI Ka 19/16

UZASADNIENIE

Od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach z dnia 7 października 2015 r. (sygn. akt IX K 16/15) apelację wniósł pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego.

Skarżący zarzucił wyrokowi I instancji:

- obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść wydanego orzeczenia (art. 438 § 2 k.p.k.), a to art. 424 § 1 i 2 k.p.k. poprzez niewyjaśnienie podstawy prawnej wyroku w zakresie w jakim sąd nie orzekł o obowiązku naprawienia szkody zgłoszonego przez oskarżyciela posiłkowego wnioskiem z dnia 13 kwietnia 2015 r.;

- obrazę przepisów prawa materialnego (art. 438 § 1 k.p.k.), a to art. 46 § 1 k.k. poprzez nie orzeczenie o obowiązku naprawienia szkody na rzecz (...) sp. z o.o.

Podnosząc te zarzuty apelujący wniósł o zmianę wyroku poprzez orzeczenie o obowiązku naprawienia szkody poprzez zobowiązanie skazanej do zapłaty kwoty wynikającej ze sporządzonego aktu notarialnego(...)nr (...) z dnia (...). lub w inny właściwy sposób ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Gliwicach do ponownego rozpoznania i zasądzenie od oskarżonego na rzecz oskarżyciela posiłkowego kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Podnieść należy, że przebieg wydarzeń Sąd I instancji ustalił prawidłowo, czego zresztą skarżący wyrok nie kwestionuje. Poczynione w tym zakresie ustalenia znajdują potwierdzenie w materiale dowodowym sprawy i w pełni uzasadniają przyjętą kwalifikację prawną czynu przypisanego oskarżonej w wyroku.

Analiza przeprowadzonego przez sąd orzekający postępowania, w tym analiza okoliczności rzutujących na wymiar kary orzeczonej wobec oskarżonej T. Z. prowadzi do wniosku, iż ocena dokonana przez Sąd I instancji jest trafna i złożony środek odwoławczy nie zasługuje na uwzględnienie.

Przepis art. 46 § 1 k.k. pozwala, w razie skazania, na orzeczenie przez sąd obowiązku naprawienia wyrządzonej przestępstwem szkody w całości lub w części lub zadośćuczynienia za doznaną krzywdę. Z przepisem tym powiązany jest przepis art. 415 § 5 zdanie drugie k.p.k. sprzed jego nowelizacji z dnia 1 lipca 2015 r. W brzmieniu obowiązującym w chwili złożenia przez oskarżyciela posiłkowego wniosku stanowił on, że obowiązku naprawienia szkody lub zadośćuczynienia za doznaną krzywdę nie orzeka się, jeżeli roszczenie wynikające z popełnienia przestępstwa jest przedmiotem innego postępowania albo o roszczeniu tym prawomocnie orzeczono. Po zmianie treści art. 415 k.p.k. i nowej treści przepisu obowiązującej od dnia 1 lipca 2015 roku zasada ta została zachowana w paragrafie pierwszym, a więc z całą swą doniosłością obowiązuje nadal.

Na gruncie niniejszej sprawy wskazać należy iż, jak prawidłowo ustalił Sąd I instancji, a co przyznaje sam apelujący, oskarżona dobrowolnie przyznała się do zarzucanego jej czynu jeszcze przed wniesieniem aktu oskarżenia do Sądu i przed tą też czynnością procesową poddała się rygorowi egzekucji. Efektem tego było sporządzenie przez notariusza W. W. Aktu Notarialnego(...)nr (...) z dnia (...) roku, na podstawie którego skazana powinna zapłacić na rzecz oskarżyciela posiłkowego kwotę 175.040,00 zł.

Faktem bezspornym jest, iż wspomniany akt notarialny – tytuł egzekucyjny dotyczy szkody wynikającej z przestępstwa z art. 284 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k., dokonanego przez oskarżoną na szkodę oskarżyciela posiłkowego i polegającego na sprzeniewierzeniu od (...) Sp. z o.o. – oskarżyciela posiłkowego majątku o łącznej wartości 175.040,00 zł. Z treści zgromadzonego materiału dowodowego przez Sąd I instancji i załączonych do samej apelacji dokumentów wynika, że przedmiotem zobowiązania zawartego w ww. akcie był ten sam czyn, o tej samej wysokości poniesionej szkody, dokonany przez tę samą osobę – oskarżoną T. Z..

Trzeba także wskazać, że jak już wspomniano do sporządzenia ww. aktu notarialnego będącego zarazem tytułem uprawniającym do egzekucji doszło przed wydaniem zaskarżonego apelacją wyroku, co więcej w aktach sprawy Sądu I instancji znajduje się podnoszona przez apelującego informacja o umorzeniu postępowania egzekucyjnego

postanowieniem z dnia 24.08.2015 roku w sprawie egzekucyjnej prowadzonej przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w (...) S. H. z wniosku oskarżyciela posiłkowego (...) Sp. z o.o. przeciwko oskarżonej – T. Z. o zapłatę należności w kwocie 175.040,00 zł. Zatem, co w uzasadnieniu swojego wyroku wskazał Sąd I instancji, apelujący w dalszym ciągu dysponuje tytułem egzekucyjnym, który jest ważny i nadal uprawnia do egzekucji, a fakt samej bezskuteczności wspomianej wyżej egzekucji leży poza przedmiotem niniejszego postępowania.

Dlatego też nie może budzić wątpliwości, że o roszczeniu oskarżyciela posiłkowego, tj. (...) Sp. z o.o., wynikającym z popełnienia przestępstwa na jego szkodę przypisanego oskarżonej, w rozumieniu art. 415 § 5 k.p.k. (w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2015 r.) wydano już prawomocny, uprawniający do egzekucji dokument. Całkowicie słusznym jest więc, co jasno i klarownie wykazuje w uzasadnieniu Sąd I instancji, powoływanie się na tzw. klauzulę antykumulacyjną, w przypadku, w którym oskarżyciel posiłkowy z formalnego punktu widzenia posiada tytuł wykonawczy uprawniający go do egzekucji obowiązku naprawienia poniesionej szkody wyrządzonej przez oskarżoną, a tym samym do odmowy orzeczenia obowiązku naprawienia przez oskarżoną szkody w trybie art. 46 § 1 k.k.

Zauważyć bowiem trzeba, że ratio legis tzw. klauzuli antykumulacyjnej jest wyeliminowanie sytuacji, w której dochodzi do kumulacji rozstrzygnięć o charakterze kompensacyjnym i do funkcjonowania w obrocie prawnym dwóch tytułów egzekucyjnych, co rodzić może niebezpieczeństwo dwukrotnego dochodzenia naprawienia tej samej szkody. Klauzula antykumulacyjna, o której mowa znajduje zastosowanie w przypadku tożsamości przedmiotowej i podmiotowej roszczenia stanowiącego przedmiot rozpoznania, z jakim niewątpliwie mamy do czynienia, co wykazał Sąd I instancji, a fakt ten przyznaje także sam oskarżyciel posiłkowy.

Na marginesie wskazać należy, iż znaczenia prawnego, mając na uwadze wskazane brzmienie dawnego art. 415 § 5 k.p.k. wchłoniętego przez obecnie obowiązujący art. 415 § 1 k.p.k. oraz ugruntowanej linii orzeczniczej, nie może mieć również okoliczność, że egzekucja prowadzona względem oskarżonej okazała się bezskuteczna. Jak przyjmuje się w orzecznictwie Sądu Najwyższego, na gruncie tego przepisu nie ma znaczenia, czy roszczenie zasądzone w postępowaniu cywilnym zostało skutecznie wyegzekwowane (vide np. wyrok SN z dnia 7 maja 2013 r. - II KK 268/12, wyrok SN z dnia 17 lipca 2014 r. - III KK 54/14, wyrok SN z dnia 15 grudnia 2015 r. - V KK 362/15).

Powyższe okoliczności były już słuszenie podnoszone w uzasadnieniu wyroku Sądu I instancji. Nie może więc polegać na prawdzie zarzut pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego zgodnie z którym Sąd I instancji dopuścił się obrazy przepisów postępowania, która miała wpływ na treść wyroku Sądu I instancji, a to art. 424 § 1 i 2 k.p.k., poprzez niewyjaśnienie podstawy prawnej wyroku w zakresie w jakim Sąd ten nie orzekł o obowiązku naprawienia szkody, a tym samym obraży przepisów prawa materialnego, a to art. 46 § 1 k.k. poprzez nieorzeczenie obowiązku naprawienia szkody na rzecz oskarżyciela posiłkowego.

Ponadto należy zauważyć, że nie może być uznane za prawidłowe twierdzenie zgodnie z którym utrzymanie w mocy wyroku Sądu I instancji czyniłoby niemożliwym do zastosowania art. 75 § 2 k.k., tj. zarządzenie wykonania zawieszony kary pozbawienia wolności. Argumentacja apelującego zdaje się opierać na założeniu, że podstawą zarządzenia wykonania zawieszony kary pozbawienia wolności jest już samo niewykonanie ewentualnie nałożonego w wyroku karnym obowiązku, w tym przypadku obowiązku naprawienia szkody. Założenie to jest błędne. Zgodnie z dyspozycją przepisu art. 75 § 2 k.k. do zarządzenia wykonania kary nie jest wystarczającym stwierdzenie, że nałożony obowiązek nie został wykonany, ale koniecznym jest ustalenie, iż przyczyną takiego stanu rzeczy jest postawa skazanej, która od wykonania nałożonego obowiązku się uchyla. Postawa ta wyraża się w złej woli skazanej, która mając możliwość realizacji ciężącego na niej zobowiązania nie wykonuje go, gdyż tego nie chce.

Nie można też zapominać o tym, że podjęcie decyzji o zarządzeniu wykonania kary wymaga przeprowadzenia stosownego postępowania, którego przedmiotem jest wyjaśnienie, czy niewykonanie obowiązku było przez skazanego zawinione, czy też było następstwem obiektywnych przeszkód i wynikało wyłącznie z okoliczności od niego niezależnych.

Ustawodawca w sposób literalny dopuszcza w art. 75 § 2 k.k. możliwość zarządzenia wykonania orzeczonej kary, „jeżeli skazany w okresie próby rażąco narusza porządek prawny”. Czynnione przez ustawodawcę w dalszym ciągu przepisu

wyliczenie ma charakter jedynie przykładowy. Stwierdzenie „rażącego” charakteru naruszenia porządku prawnego wymaga ustalenia znacznego ładunku jego pejoratywności. Chodzi zatem o takie naruszenie porządku prawnego, które cechuje jaskrawość, uporczywość, oczywistość, duże nasilenie złej woli. Należy w tym miejscu dojść do spostrzeżenia, że przy wykazaniu rażącego naruszenia porządku prawnego przez skazaną, możliwym jest zarządzenie wykonania zawieszony kary pozbawienia wolności, nawet gdy w wyroku skazującym sąd nie orzekł żadnego obowiązku, w tym także obowiązku naprawienia szkody.

W świetle wszystkich wskazanych wyżej okoliczności i argumentów stwierdzić należy, że w przedmiotowej sprawie nie doszło do obrazy art. 46 § 1 k.k., ani do niewyjaśnienia istotnych dla tego rodzaju rozstrzygnięcia okoliczności. Zmiana zaskarżonego wyroku, zgodnie z zarzutem przedstawionym w apelacji pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego, doprowadziłaby do naruszenia prawa, a nadto mogłaby przynieść dodatkowe negatywne skutki cywilnoprawne dla samej oskarżonej. Z tych też powodów, skoro wyrok Sądu I instancji odpowiada prawu, apelację pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego należy uznać za bezzasadną, a zaskarżony wyrok Sądu I instancji utrzymać w całości w mocy.

Nieuwzględnienie apelacji pełnomocnika, zgodnie z art. 636 § 1 kpk, skutkowało obciążeniem oskarżyciela posiłkowego, jako przegrywającego, kosztami procesu za postępowanie odwoławcze, tj. wydatkami Skarbu Państwa, na które złożył się jedynie ryczałt za doręczenie pism w kwocie 20 zł oraz opłatą określoną w wysokości określonej w oparciu o art. 13 ust. 2 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 roku o opłatach w sprawach karnych oraz obciążeniem go wydatkami związanymi z ustanowieniem przez oskarżoną obrońcy w postępowaniu odwoławczym.